

רשימות

בפרשת השבוע

צו

פרק ו' פסוק ב'

צו את אהרן

רש"י: אין צו אלא לשון זרוז, מיד ולדורות, אמר רבי שמעון, ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס.

עין בבעל הטורים בתחילת פרשת תצוה שהוסיף הסבר לדבר וזה לשונו "וכתב צוואה [לשון צו תצוה] במנורה וכן בתמיד [עולת תמיד] צו את בני ישראל לפי ששניהם נוהגין בכל יום ויש בהם חסרון כיס לפיכך [צריך] זירוז לך אמר בהם לשון צוואה".

יש להסביר שכיון שמצוות אלו נוהגות בכל יום לכן יש יותר חסרון כיס, כיון שההוצאה הכספית מצטברת לסכום גבוה.

עוד יש להוסיף שכיון שנוהגים בכל יום לכן צריך עוד חיזוק למצוה ולכוונתה, כיון שנעשה המצוה למלומדה, כמו שנאמר בתפילה ודרך ארץ שצריכים חיזוק [ברכות לב: וע"ע ברמב"ן ובחזקוני על פסוק זה].

עוד י"ל שגם קרבן עולה וגם השמן זית למנורה הרי הם מתכלים לגמרי, ולכן צריכים חיזוק וזירוז, שלא כמו אצל המשכן וכליו שמתקיימים הם להרבה זמן, ואדם קל לו לתרום עבורם כיון שיודע ואומר לעצמו הנה תרומתי קיימת ועומדת.

עוד י"ל שלא נאמר צו בקרבנות אחרים כיון שמצוה זו של עולה כולה הולכת למזבח ומתכלה, [וכן במנורה] ואין שום הנאה גשמית ממנה, כמו למשל בקרבן שלמים, שאז לא איכפת לכהנים ולבעלים בהקרבנות כיון שמקבל משהו מהקרבן, ולכן לא צריך לזרז, ולא עוד אלא שהקרבן עושה שלום בין כולם, כמו שכתוב במדרש רבי תנחומא [צו ד'] "אבל התודה היתה דמה ואמוריה למזבח, והחזה והשוק לכהנים, ועורה ובשרה לישראל, נמצאת עושה שלום בין המזבח ובין הכהנים ובין ישראל לפיכך נקראת זבח השלמים [מלשון שלום] שהיה עושה שלום לכל". [מה שנאמר לקמן בפרשת נשא (במדבר ה, ב) "צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש", מדוע נאמר בלשון צו, וכי איזו זירוז צריך שם? י"ל שגם שם צריך לזרז את בני ישראל, שהרי שולחים את אחיהם הרחק ממשפחתם לבדם מחוץ למחנה מחוץ לחומות, שהוא מקום מסוכן ללא הגנה, וכן יהיה להם את קושי הבדידות ולכן קשה לשלחם שם, לכן צריך לשון זירוז].

פרק ו' פסוק ד'

ופשט את בגדיו

רש"י: אין זו חובה, אלא דרך ארץ, שלא ילכלך בהוצאת הדשן בגדים שהוא משמש בהן תמיד, בגדים שבישל בהן קדרה לרבו אל ימזוג בהן כוס לרבו, לכן, ולבש בגדים אחרים, פחותין מהם [וימא כג:].

פירוש: שדרך ארץ הוא להחליף לבגדים פשוטים לפני שעושים מלאכה מלוכלכת, שהרי לא יוכל שוב להשתמש בבגדים אלו כשעושה מלאכות נקיות, ולולי גמרא זו הייתי אומר שהתורה אומרת שמלאכה זו מצריכה בגדים אחרים, לכן רש"י אומר שאין זו חובה ללבוש בגדים אחרים, אלא דרך-ארץ בלבד.

עוד י"ל שאם הפסוק לא היה אומר לי זאת, הייתי חושב שכיון שבישל בבגדים אלו לרבו, אז אולי לרבו לא אכפת שלובש בגדים מלוכלכים, כיון שרואה שהתלכלך למענו, ואולי אפילו מעריך זאת שהתלכלך למענו, לכן הפסוק מלמד אותנו שדרך ארץ מעל הכל, ובדאי שלא ילבש בגדים לא נקיים לעבודה, וממילא דרך ארץ הוא שאף יחליף בגדיו לפני שעושה מלאכה המלכלכת את הבגדים, ויחוס על הבגדים הטובים שלא ללכלכם.

לימוד דומה מצינו בחומש שמות [כו, יג] ברש"י ד"ה יהיה סרוח - "למדה תורה דרך ארץ שיהא אדם חס על היפה", ופירשו שם [דבק טוב] שלא יתלכלו היריעות החשובות בעפר ובגשמים, אף כאן יחוס על הבגדים הטובים, וכדי שיוכל להשתמש בבגדים הטובים יותר לשמש בקודש.

פרק ח' פסוק ה'

זה הדבר

רש"י: דברים שתראו שאני עושה לפניכם, צוני הקדוש ברוך הוא לעשות, ואל תאמרו לכבודי ולכבוד אחי אני עושה.

פירוש: שמשה רבינו אומר, כשתראו את המעשה שאני עושה לפניכם, הרחיצה ולבישת הבגדים, זהו מפני ציווי הבורא, ולא בגלל סיבות אחרות כגון של עיני כבוד.

עוד אפשר לומר שלא רק על המעשה של הרחיצה ולבישת הבגדים אמר ק, אלא גם על עצם הקריאה לכל קהל עדת ישראל, לבוא לפתח אוהל מועד [לראות את מעמד הרחיצה והלבישה], זה לא לכבודי [מפני ענוונותו של משה רבינו, שהיה עניו מכל האדם] אלא גם זה בגלל ציווי ה'.

הפטרה

ירמיה פרק ז' פסוק ל"ד

והשבתי מערי יהודה ומחצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה כי לחרבה תהיה הארץ

פירוש: שחלק מחורבן הארץ הוא השבתת קול השמחה קול החתן והכלה.

לפי פסוק זה אפשר להבין את מאמר חז"ל [ברכות ו:]: כל המשמח חתן וכלה כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים, שכיון שאם ישמח את החתן והכלה, ואז יהיה קול ששון וקול שמחה, יגרום לכך שהארץ לא תהיה לחרבה, וזה הפירוש, כאילו בנה את חורבתה.

מתוך הספר רשימות בפרשת השבוע לרב הופנר

הערות והארות על הכתוב כאן יתקבלו ברצון במייל שכתובתו

haseforim@gmail.com